

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ο ΘΕΟΣ ΠΑΤΗΡ

Μάθημα 2^{ον}

Ο ΘΕΟΣ ΠΡΟΝΟΕΙ ΔΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΝ

(Έξοδ. 15', 1-5, 11-18· 14', 1-7
Δευτερ. 9', 4).

Διά τὸν Κατηχητήν. Διά τοῦ παρόντος μαθήματος ὁ Θεὸς ἑμφανίζεται ἐνδιαφερόμενος πατρικῶς οὐχὶ μόνον διὰ τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν τέκνων Του, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ὕλικας. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου πρέπει μετὰ τὴν ἀκρόασιν τούτου νὰ ἀποκρυσταλλώσουν ἐντὸς τῶν τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ὡς Δοτῆρος παντὸς ἀγαθοῦ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ. Σήμερα βλέπω, παιδιά, στὸ Κατηχητικὸ μας περισσότερους νέους μαθητὰς καὶ εἶμαι γεμάτος χαρὰ. Ἐλπίζω πὼς ὅλοι σας θὰ παρακολουθήσετε μὲ δρεξί καὶ προσοχή τὰ μαθήματα καὶ θὰ φροντίσετε νὰ φέρετε καὶ τοὺς φίλους σας. Τότε θὰ εἶναι μεγαλύτερη ἡ χαρὰ, ὅχι μονάχα ἡ ἰδική μου, ἀλλὰ πρῶτ' ἀπ' ὅλα καὶ πάνω ἀπ' ὅλους Ἐκείνου, στὸν Ὅποιο ὀφείλομε τιμὴ, δόξα, ἀγάπη καὶ εὐγνωμοσύνη, τοῦ Χριστοῦ μας. Ἐκεῖνος φροντίζει καὶ προστατεύει ὅλους μας. Ἐκεῖνος μᾶς γεμίζει εὐλογίες καὶ δωρεές. Ἀκριβῶς δὲ σήμερα θὰ σᾶς διηγηθῶ μιά πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἱστορία ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, γιὰ νὰ ἀντιληφθῇτε πόσον ὁ Θεὸς φροντίζει γιὰ μᾶς, τοὺς ἀνθρώπους.

ΔΙΗΓΗΣΙΣ. Ὅσοι, παιδιά, πέρυσιν εἴχατε παρακολουθήσει τὰ μαθήματα τοῦ Κατηχητικοῦ μας, θὰ ἐνθυμῆσθε, πὼς ὁ Θεὸς βοήθησε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, ὅπου χρόνια καὶ χρόνια ἦσαν σκλάβοι. Μὲ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀαρών ἀνοίχθηκαν μέσα στὴν ἀπέραντη φλογισμένη ἔρημο, κατευθυνόμενοι πρὸς τὴν γῆ Χαναάν. Ἦσαν πάνω ἀπὸ δύο

ἐκατομμύρια ἄνθρωποι, ἓνας ὁλόκληρος λαὸς ποὺ λαχταροῦσε νὰ ζήσει ἐλεύθερος. Ἀναρίθμητες καμήλινες τοὺς ἀκολουθοῦσαν φορτωμένες μὲ νερό, ψωμί, κρέατα καὶ ἄλλα διάφορα τρόφιμα. Οἱ ἡμέρες όμως περνοῦσαν καὶ ὅλο καὶ περισσότερο ἐπροχωροῦσαν μέσα στὴν ἔρημιά. Ἄμμος, βράχια καὶ ἀγκάθια θεώρατα τοὺς ἐκύκλωναν. Τὰ τρόφιμα ἐλιγότευαν. Ὅταν μάλιστα ἐπέρασαν μὲ θαυματουργικὸ τρόπο, —ὅπως πολλοὶ θὰ ἐνθυμούνται, —τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα, δὲν ἔμειναν παρὰ ἐλάχιστα τρόφιμα.

Καθισμένοι τ' ἀπόβραδο ἔξω ἀπὸ τὶς σκηνές τους οἱ Ἰσραηλίτες ἤρχισαν νὰ ἐνθυμούνται τὰ ἀγαθὰ, ποὺ εἶχαν καὶ ἀτελέαμβαναν στὴν Αἴγυπτο. Τότε ποὺ τὰ κρέατα καὶ τὸ ψωμί ἦσαν ἀφθονα, σωριασμένα στὶς ζεστὲς κουζίνας τῶν σπιτιῶν τῶν. Ἐλησμόνησαν, παιδιά, πὼς ἦσαν σκλάβοι τῶν Αἱγυπτίων, ποὺ τοὺς βασάνιζαν καὶ τοὺς σκότωναν χωρὶς νὰ δίδουν λόγο σὲ κανένα. Ἐλησμόνησαν οἱ μητέρες τὰ δάκρυα ποὺ ἔχυσαν πάνω στὰ σκοτωμένα παιδιά τους, ἐλησμόνησαν οἱ ἄνδρες τὶς νύκτες τοῦ τρόμου, ποὺ περνοῦσαν περιμένοντας τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Φαραῶ νὰ ἔλθουν νὰ τοὺς συλλάβουν, νὰ τοὺς θανατώσουν. Ἦρχισαν λοιπὸν νὰ παραπονοῦνται ἐναντίον τοῦ Μωϋσέως. Στὴν ἀρχὴ τὰ ἔλεγον μεταξύ τους, διστακτικά. Ὅσον όμως ἡ στέρσις ἐμεγάλωνε, μεγάλωναν καὶ τὰ παράπονά τους καὶ οἱ ἀγνώμονες φωνές τους ἐφθασαν ὥς τ' αὐτιά τοῦ Μωϋσέως ἀγριεμένες.

—Μακάρι νὰ πεθαιναμε στὴν Αἴγυπτο, ἔλεγον. Ἐκεῖ ποὺ εἴχαμε πλοῦσια ὅλα τὰ ἀγαθὰ. Μᾶς ἐφέρατε ἐδῶ στὴν ἔρημο, γιὰ νὰ πεθάνουμε ἀπὸ τὴν πείνα, ἡμεῖς καὶ αὐτὰ τὰ ἄθωα παιδιά μας.

Ὁ Μωϋσὴς πολὺ ἐλυπήθη, ποὺ εἶδε τόσο βασανισμένο τὸν λαόν, ποὺ ὁ Θεὸς τοῦ εἶχε ἐμπιστευθῇ. Ἀποτραβήχθηκε κάπου, σήκωσε τὰ μάτια καὶ τὰ χέρια του στὸν οὐρανὸ καὶ προσηυχήθη θερμὰ.

—Κοίταξε, Κύριε καὶ Θεέ μου, πόσον ὑποφέρει ὁ ἐκλεκτός Σου λαός. Πεινᾷ καὶ δυστυχεῖ. Εἶναι δὲ τόσο ἀγριεμένος, ποὺ λίγο ἀκόμη καὶ θὰ σηκώσει πέτρες, γιὰ νὰ μᾶς λιθοβολήσῃ. Βοήθησέ μας, Κύριε.

Σκεφθῆτε, παιδιά! Ἐπρόκειτο γιὰ δύο ἐκατομμύρια καὶ πλεόν ἀνθρώπους, χωρὶς νὰ ὑπολογίσωμε τίς ἀνάγκες τροφῆς τῶν ζώων.

Κι' όμως, ο Θεός δέν τους άφησε νά πεθάνουν στήν έρημο. Τους έδειξε πάλι τήν αγάπη Του καί τους έπροστάτευσε.

— Τό βράδυ θά έχετε κρέας, ύπεσχήθη, καί τó πρωί θά σάς δώσω ψωμί! Κι' έδωκε διάφορες οδηγίες στόν Μωϋσή.

Έξαμήλωνεν ό ήλιος πίσω από τους άμέτρητους άμμολόφους τής έρήμου, όταν ένα μαύρο σύννεφο έφάνη στόν όρίζοντα. Τό σύννεφο αυτό έανείτο πρós τήν κατασκήνωσι των 'Ισραηλιτών. Μέ φωνές έκείνοι βγήκαν καί στάθηκαν έξω από τίς σκηνές των έκπληκτοι. "Οχι, δέν ήτο σύννεφο. Ήτο ένα άπέραντο κοπάδι όρνυκιών, πουλιών, καθώς ίσως γνωρίζετε, πού έχουν νοστιμώτατο κρέας καί οι κυνηγοί τά αγαπούν πολύ. Τά πουλιά σιγά - σιγά εξαμήλωναν καί κατάσκοπα από τόσο μακρινό ταξίδι έπεφταν στο στρατόπεδο των 'Ισραηλιτών, έμπρός στα πόδια των. Έκείνοι μ' εύκολία πιά, χωρίς κόπο, τά έπιναν κι' έκείνο τό βράδυ έχόρτασαν από έλικτό κρέας.

Τήν άλλη ήμέρα, μόλις έξημέρωνε, βγαίνοντας από τίς σκηνές των, αντίκρουσαν οι 'Ισραηλίται ένα παράξενο θέαμα. Τριγύρω από τό στρατόπεδό τους είχε πέσει μιá βαρεία δροσιά κι' όταν ήρχισε νά εξατμίζεται, έφάνη ή έρημος σκεπασμένη από ένα έλαφρό στρώμα πάγου. Κάκοι στρογγυλοί μ' ένα χρώμα λευκό είχαν στρωθή τριγύρω. Άπόρησαν οι 'Ισραηλίται. Ακόμη καί οι πιό γεροντότεροι δέν ένεθυμοούντο νά είχαν ίδῃ κάτι παρόμοιον σ' όλη των τήν ζωή. "Ηρχισαν, λοιπόν, νά έρωτούν στήν μητρική τους γλώσσα: «Μάννα;» δηλαδή «τί είναι αυτό;» Τότε ό Μωϋσής τους είπε:

— Είναι τό ψωμί, πού ό στοργικός Πατέρας μας, ό Θεός, μās στέλλει γιά νά συντηρηθούμε, ώσπου νά φθάσαμε στήν Γῆ τής επαγγελίας. Μαζέψατε, λοιπόν, γρήγορα όσο σās χρειάζεται, γιατί όταν άνέβῃ ό ήλιος στόν ούρανό από τήν πολλή ζέστη θά λυώσῃ. Νά μή μαζέγετε περισσότερο άπ' όσο σās χρειάζεται σήμερα, γιατί όσο μείνῃ θά μουχλιάσῃ καί θά γεμίσῃ σκουλήκια. Αύριο πάλιν ό Πανάγαθος Θεός θά σās δώσῃ καινούργιο ψωμί.

Οι 'Ισραηλίται μέ τήν καρδιά γεμάτη συγκίνηση καί εύγνωμοσύνη μαζέψαν γρήγορα τό ψωμί, πού τους έστειλεν ό Θεός. Τό ώνόμασαν «μάννα» από τήν πρώτη έρώτηση, πού τους ήλθε στα χείλη, όταν τό πρωτοαντίκρισαν έκείνο τό πρωινό. Οι νοικοκυρές έτοι-

μάσθηκαν άμέσως, έσκυψαν καί τό εξύμωσαν. Τέτοιο γλυκό ψωμί δέν είχαν ξαναγευθῇ. "Εμοιαζε μέ τηγανίτα βουτηγμένη στο μέλι. Ό Θεός συνέχισε νά τους στέλλῃ κάθε πρωί τό «μάννα». Κι' έκείνοι έπρεπε νά μαζεύουν μονάχα όσο τους έχρειάζετο γιά τήν μέρα, πού έξημέρωνε, έκτός από τήν Παρασκευή, πού κατά τήν οδηγία του Μωϋσέως έπρεπε νά μαζεύουν καί γιά τό Σάββατο, πού ήτο άργία, ήμέρα άφιερωμένη στόν Θεό. Έκείνο τό «μάννα» δέν χαλούσε, δέν μύριζε άσχημα τήν δεύτερη μέρα.

Σαράντα όλόκληρα χρόνια, πού έκράτησε τό ταξίδι των 'Ισραηλιτών έως τήν γῆν Χαναάν, δέν τους έλειψε τό ψωμί. Ό Θεός έφρόντιζε γι' αυτούς.

Άφου έχόρτασαν μέ τό θαυμάσιο κρέας των όρνυκιών καί μέ τό γλυκύτατο έκείνο «μάννα», οι 'Ισραηλίται συνέχισαν τήν πορεία τους μέσα στήν έρημο. Κάθε ήμέρα προχωρούσαν όλο καί πιό βαθειά. "Ετσι έφθασαν άργότερα σ' ένα τόπο, πού έλέγετο Ραφιδείν. Έσταμάτησαν άποκαμωμένοι. Άγριος ήλιος είχε ζαλίσει τά κεφάλια τους, τά μάτια τους είχαν θαμπώσει κι' ήσαν μουσκεμένοι από τόν ιδρώτα. Τό στόμα τους ήτο ξερό. Έτρεξαν, μόλις έστρατοπέδευσαν, πρós τίς καμῆλες των. Άλλοίμονο, τ' άσκιá μέ τό νερό πού ξαναγέμιζαν σέ κάθε πηγή, πού συναντούσαν, ήσαν πιά όλότελα άδειανά.

Τά παιδάκια έφώναζαν ζητώντας από τίς μητέρες των λίγο νερό. Κι' έκείνες έσφιγγαν τά χέρια μέ άπόγνωσι κι' έκοίταζαν τους άνδρες των. Τότε, από όλο τό στρατόπεδο ήρχισαν πάλι ν' ακούονται γογγυσμοί, φωνές, παράπονα, ακόμη καί άπειλές εναντίον του Μωϋσέως.

— Δός μας νερό νά πιούμε!, του έφώναζαν. Τί μās έφερες εδώ; Νά πεθάνωμε κι' έμεις καί τά παιδιά μας από τήν δίψα;

Άντί, παιδιά, μέ έμπιστοσύνη στήν πρόνοια, στήν φροντίδα του Θεού γι' αυτούς, νά γονατίσουν καί νά προσευχηθούν, έκείνοι έφώναζαν άγριεμένοι. Ό Μωϋσής καταπικραμένος έσήκωσε τά μάτια στόν ούρανό. Προσηυχῆθη θερμά κι' ό Κύριος του είπε:

— Πήγαινε έμπρός από πόν λαό. Πάρε μαζί σου τους πρόσετους του 'Ισραήλ, πάρε καί τήν ράβδο σου, μέ τήν όποία έκτύπησες κι'

ἐκείνησαν τὸ νερὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Κράτησέ την γερά καὶ σπᾶσον ἑμπρὸς εἰς τὸ μεγάλο βράχο, πού λέγεται Χωρήβ. Σήκωσε τὸ χεῖρ σου, κτύπησέ τον καὶ θά βγῇ νερό, γιὰ νὰ ξεδιψᾷς ὁ λαὸς μου!

Ἔτσι καὶ ἔγινε παιδιὰ. Βουβοὶ οἱ Ἰσραηλῖται τὸν παρηκολούθησαν. Κι' ὅταν κάτω ἀπὸ τὸ κτύπημα τοῦ ξεροῦ βράχου σάν νὰ ἀναιζαν τὰ σπλάγχνα του ξαφνικά, ξεπετάχθηκε ἓνας χείμαρος ἀπὸ πεντακάθαρο νερό, σωστὸ ποτάμι, μιά κραυγὴ γεμάτῃ ἐκπληξί γιὰ τὸ θαῦμα, χαρά καὶ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν συντηρητὴ καὶ προστάτη τους Κύριο, ἐβγήκε ἀπὸ τὰ στήθη τους. Ὁρμησαν στὸ πασίχαρο αὐτὸ ποτάμι τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ξεδιψασαν, ἐγέμισαν ὅλοι τοὺς ἀσκούς των, ἐπλήθησαν καὶ ξεκουράστηκαν.

Ἄλλα, πρέπει ἀγαπητὰ μου παιδιὰ, νὰ μάθετε καὶ κάτι ἄλλο σοβαρό, πού δείχνει τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Σαραντα ὀλόκληρα χρόνια, πού ἐκράτησεν ἡ πορεία τῶν Ἰσραηλιτῶν, οὔτε τὰ ρούχα, οὔτε τὰ παπούτσια των ἐπάληψαν. Σάν πιστοὶ συντροφοὶ ἐκράτησαν ὡς τὴν ἡμέρα πού ἐμπήκαν στὴν γῆ Χαναάν, στὴν καινούργια πατρίδα, πού ὁ Θεὸς τοὺς εἶχε ὑποσχεθῇ.

ΕΜΒΑΘΥΝΣΙΣ. Βλέπω, παιδιὰ μου, στὰ πρόσωπά σας πόσην ἐκτύπωση σᾶς ἔκαναν αὐτὰ πού ἤκούσατε στὸ σημερινό μας μάθημα. Εἶδατε σὲ τί δύσκολη θέσι εὐρέθησαν οἱ Ἰσραηλῖται; (...) Ὅταν ὠδαιοπορεύσαν μέσα στὴν ἀπέραντη ἔρημο, ποῖες ἀνάγκες τοὺς παρουσιάστησαν; (...) Πρῶτα ἡ ἀνάγκη τοῦ φαγητοῦ. Τί τοὺς ἐλειπεν; (...) Ψωμί καὶ κρέας, βεβαίως. Κι' ἀργότερα ποιά ἄλλη ἀνάγκη ἀντιμετώπισαν; (...) Διψοῦσαν καὶ εἶχε τελειώσει τὸ νερὸ ἀπὸ τοὺς ἀσκούς. Τρομερὴ ἡ κατάσταση τους, ὅπως ἀντιλαμβάνεσθε, παιδιὰ. Καὶ μήπως ὑπῆρχαν ἐκεῖ κοντὰ πόλεις ἢ χωριά, γιὰ νὰ τρέξουν νὰ ἀγοράσουν; (...) Ὅχι, βέβαια. Τίποτε. Εὐρίσκοντο μέσα στὴν ἀπέραντη ἔρημο. Καὶ τότε τί ἔγινε; (...) Μάλιστα, πολὺ σωστά. Ὁ Θεὸς τοὺς ἐβοήθησε. Τοὺς ἐπέτρεψε ψωμί, κρέας, νερό. Κι' ἀκόμη, γιὰ τί ἄλλο ἐφρόντισε ὁ καλὸς Θεός; (...) Γιὰ τὰ ρούχα καὶ τὰ παπούτσια τους. Δηλαδή; (...) Ὅχι, δὲν, ὅχι πέντε. Σαραντα ὀλόκληρα χρόνια ἐκράτησαν, παιδιὰ Παρ' ὅλο πού οἱ Ἰσραηλῖται πολεμὲς φερὲς ἔχονταν τὴν ἐμπιστοσύνη τους στὸν Κύριο, ἀνησυ-

χοῦσαν, ἀπεγοητεύοντο καὶ ἤρχιζαν τὰ παράπονα, ἐκεῖνος ἐφρόντιζε γιὰ τὴν συντήρησί τους, νὰ μὴ τοὺς λείψῃ τίποτε.

Μήπως ὁμως παιδιὰ, μόνον γι' αὐτοὺς τότε ἐφρόντιζεν ὁ Θεός καὶ ἔστελλε πλούσιες τίς δωρεές του; (...) Σωστά. Καὶ σήμερα, γιὰ ὅλους μας, τὴν ἴδια φροντίδα δεικνύει γιὰ τὴν συντήρησί μας, γιατί εἶναι ὁ Πατέρας μας ὁ οὐράνιος καὶ ἡμεῖς τὰ παιδιὰ Του. Φροντίζει γιὰ τὴ τροφή μας, τὰ ρούχα μας, τὴν πρόσδόν μας, τὴν ὑγεία μας. Γιὰ ὅλα φροντίζει. Τί διδάγμα, λοιπόν, ἡμποροῦμε νὰ βγάλωμε ἀπὸ τὸ σημερινὸ μάθημα;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ὁ Θεὸς φροντίζει διὰ τὴν συντήρησί μας.

Μὴ τὸ λησμονήσετε ποτὲ αὐτὸ παιδιὰ. Ἐνας ψαλμὸς δὲ ἀναφέρει χαρακτηριστικά:

ΡΗΤΟΝ: «Κύριος ποιμαίνει με καὶ οὐδὲν με ὑστερήσει» (Ψαλμ. κβ', 1). Ὁ Κύριος, δηλαδή, εἶναι ὁ καλὸς ποιμὴν καὶ ἐγὼ τὸ ἀγαπημένο Του πρόβατο. Καὶ φροντίζει νὰ μὴ μοῦ λείψῃ, νὰ μὴ στερηθῶ τίποτε. Ἄς ἐπαναλάβῃ κάποιος τὸ Δίδαγμα (...) Καὶ τὸ «Ρητόν»; (...). Πῶς ἐρμηνεύομε τὸ Ρητόν, παιδιὰ; (...) Μάλιστα.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ. Εἰσθε ἀκόμη πολὺ μικροὶ, ἀγαπητὰ μου παιδιὰ, καὶ ζῆτε χωρὶς μεγάλες στενοχωρίες καὶ φροντίδες. Γιὰ τίς ἀνάγκες σας φροντίζουν οἱ γονεῖς σας ἢ οἱ κηδεμόνες σας. Τοὺς κοιτάζετε στὰ μάτια γεμάτοι ἐμπιστοσύνη γι' αὐτοὺς. Ξέρετε πῶς ἐκείνοι θ' ἀγωνισθοῦν, θὰ κουρασθοῦν, γιὰ νὰ μὴ σᾶς λείψῃ οὔτε τὸ φαγητό, οὔτε τὸ ρούχο, οὔτε τὸ σχολεῖο. Κι' ἂν δὲν ἡμποροῦν νὰ σᾶς προσφέρουν πολλὰ, ἐσεῖς γνωρίζετε πῶς κάνουν, ὅτι μποροῦν γιὰ νὰ ζῆτε ἀνετα καὶ εὐτυχισμένα. Ποιὸς ὁμως δίδει σ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους — τοὺς γονεῖς σας — τίς δυνάμεις, γιὰ νὰ φροντίζουν γιὰ σᾶς, καὶ τὴν ὑγεία καὶ τὸν φωτισμὸ γιὰ νὰ κατευθύνουν καλὰ τίς δουλειές τους; (...) Ὁ Θεός, φυσικά, παιδιὰ. Ἐκεῖνος, ἀγρυπνῶν, μᾶς παρακολουθεῖ καὶ φροντίζει γιὰ μᾶς. Βοηθεῖ τοὺς δικούς σας νὰ σᾶς ἐξασφαλίσουν μιὰ ζωὴ ἀνετη, τοὺς δυναμώνει, τοὺς φωτίζει, τοὺς στηρίζει.

Γιατί ο Θεός είναι ο Ουράνιος Πατέρας μας. Αυτός έδωσε σ' εσάς τους γονείς και προστάτες σας, για να μη ταράσση την καρδιά σας ή άγανα πώς θα ζήσετε, τί θα φάτε, με τί θα ντυθήτε. Είναι τὰ ὄργανα —όπως λέμε—τοῦ Θεοῦ, στὸν κόσμο αὐτό. Είναι σὰν ἀγγελοι, ποὺ ἔστειλε γιὰ νὰ σὰς προστατεύουν στὸ δρόμο σας.

Πόσες φορές όμως, παιδιά, ὁ ἐπουράνιος Πατέρας μας με τρόπον θαυματουργικὸ ἐφρόντισε γιὰ τὴν συντήρησι τῶν πιστῶν Του παιδιῶν! Διηγούνται πὼς σ' ἓνα χωριὸ τῆς Ἑπείρου ζοῦσε μιά πτωχὴ μητέρα με τὰ δυὸ τῆς παιδιὰ, τὸ Γιώργο καὶ τὴν Μαρία. Ἦτο τὴν ἡμέρᾳ ἡ φτώχεια στὸ χωριό, ἡ γῆ ἦτο γεμάτη πέτρα καὶ δὲν ἔβιδε πλούσιους καρπούς, ὥστε ὁ καλὸς πατέρας ἀπεφάσισε νὰ ζενητευθῇ. Ξεκίνησε μιά μέρα —πρῶτ' —πρῶτ' καὶ ἔφυγε μὲ σακρυσμένα μάτια, ἐνῶ ἡ μάνα ἔσφιγγε μὲ πόνο καὶ κλάμματα τὰ δυὸ παιδιὰ τῆς στὴν ἀγκαλιά τῆς. Ὑστερα ἀπὸ λίγο καιρὸ ἤρχισαν νὰ φθάνουν ἀπὸ μιά μακρινὴ χώρα γράμματα καὶ χρήματα στὴν οἰκογένεια. Ὁ καλὸς πατέρας δὲν τοὺς ξεχνούσε. Μὲ τί χαρὰ καὶ τί γλυκεῖα ἀπαντοχὴ ἐπρόσμεναν κάθε φορὰ τὸν ταχυδρόμο, ποὺ ἀνηφόριζε πρὸς τὸ χαμηλὸ τους σπιτάκι, ἀπὸ κείνον ἀκριβῶς τὸν δρόμο, ποὺ εἶχε πάρει ὁ πατέρας φεύγοντας. Τὰ παιδιὰ μεγάλωναν κι' ἡ μάνα, παρ' ὅλο ποὺ ἦτο διαρκῶς ἀνήσυχη γιὰ τὸν ἄνδρα τῆς, ποὺ εὐρίσκετο στὰ ξένα, ἐδόξαζε τὸ ὄχιον ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν παρακαλοῦσε γονατιστὴ νὰ ἔχη πάντα κοντὰ Του, νὰ προστατεύῃ, νὰ εὐλογῇ καὶ νὰ βοηθῇ τὸν ζενητευμένο. Τὰ χρόνια περνοῦσαν, ὁ πατέρας ὅλο κι' ἔγραφε πὼς θὰ γυρίσῃ, κι' ὅλο ἀνέβαλλε τὸν γυρισμό. Ξαφνικὰ, χωρὶς λόγο, τὰ γράμματα καὶ τὰ χρήματα ἔσταμάτησαν νὰ ἐρχονται. Ὁ ταχυδρόμος ἔπαυσε νὰ κτυπᾷ τὴν πόρτα τους. Ἀγρυπνῆ τις νύκτες ἡ μήτέρα κοιτοῦσε τ' ἀπροστάτευτα παιδιά τῆς καὶ μούσκευε τὸ προσκεφάλι τῆς στὰ δάκρυα. Τί θὰ ἐγίνοντο τώρα; Ἦρχισε νὰ ξενοδολεῖται, νὰ πλένῃ, νὰ καθαρίζῃ, νὰ βοηθῇ μὲ μεροκάματο στὰ χωράφια. Ἐπώλησε κι' ἓνα μικρὸ χωράφι ποὺ τοὺς ἀπέμενε, ἐτελειώσαν κι' αὐτὰ τὰ χρήματα κι' ἡ δυστυχία μπῆκε σιγά-σιγά καὶ στάθηκε ὁλόρθη μέσα στὸ σπίτι. Ἀρρώστησε ἀπὸ τὴν δουλειὰ καὶ τὶς στερήσεις ἡ μάνα, κι' ἓνα βράδυ νησιτικὰ ἔπεσαν νὰ πλαγιαστούν, ὅπως τόσες φορές ἐπλάγιαζαν πιά. Ἡ μήτέρα ἔκαίετο στὸν πυρετό. Ὅποτε ὁ Γιώργος ἔσκούντησε μέσα στὴν βαθεῖα νύχτα τὴν Μαρία καὶ τῆς εἶπε:

— Σήκω, Μαρία, νὰ προσευχηθοῦμε στὸν Θεό! Ἐσηκώθησαν καὶ τὰ δυὸ μέσα στὴν κρία κάμαρη, ἐγονάτισαν καὶ κλαίοντας προσευχήθησαν σ' Ἐκεῖνον, ποὺ φροντίζει γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ τὴν μητέρα τους, γιὰ τὸν πατέρα τους. Πολὺ ὥρα προσηύχοντο, ὥσπου ἀπεκοιμήθησαν γονατιστά. Ξαφνικὰ, τὰ σκυλιὰ τοῦ χωριοῦ ἤρχισαν νὰ γαυγίζουν δυνατὰ. Κάποιοι ξένος διαβάτης θὰ ἦτο. Ξύπνησε ἀνήσυχη ἡ μάνα, ζύπνησαν καὶ τὰ παιδιὰ. Βήματα ἤκουσαν μέσα στὴν νύκτα. Μὲ χτυποκάρδι προσπαθοῦσαν ν' ἀκούσουν. Τὰ βήματα ἔσταμάτησαν ἐμπρὸς στὴν πόρτα τους. ἤκουσθη ἓνα κτύπημα, κι' ὕστερα μιά βασανισμένη γυνώριμη φωνή, ἀγαπημένη φωνή, σπασμένη ἀπὸ συγκίνησι!

— Ἐλένη, Γιώργο, Μαρία!

Ἦτο ὁ πατέρας! Εἶχε γυρίσει πλούσιος, καλός, γεμάτος ἀγάπη. Ὁ Θεὸς εἶχε φροντίσει καὶ πάλι.

Ὅλους αὐτοὺς, παιδιὰ, ποὺ σὰς προσέχουν καὶ φροντίζουν γιὰ τὴν συντήρησί σας, ὁ Θεὸς σὰς τοὺς ἔστειλε. Ἐκεῖνος ἀγρυπνεῖ γιὰ ὅλα τὰ παιδιὰ του, ποὺ βρίσκονται στὴ γῆ αὐτή. Φροντίζει καὶ γιὰ σὰς. Γι' αὐτὸ κι' ἐσεῖς, σὰν ἀληθινὰ χριστιανόπουλα, τί πρέπει νὰ νοιώθετε γιὰ Ἐκεῖνον; (...) Ἀγάπη, βέβαια. Ἀλλὰ, μήπως πρέπει ν' ἀνησυχῆτε γιὰ τὸ μέλλον, γιὰ τὴν αὐριανὴ ἡμέρα; (...) Ποῖος θὰ φροντίσῃ; (...) Ὁ Θεὸς φυσικὰ. Μὲ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς κηδεμόνας σας, μ' ἓνα σωρὸ τρόπους, ποὺ Ἐκεῖνος μὲ τὴν πανσοφία Του γνωρίζει, γιὰ νὰ μᾶς βοηθῇ. Ἀφοῦ, λοιπόν, ὁ Θεὸς ἀγρυπνεῖ γιὰ σὰς, ποῖο αἴσθημα πρέπει νὰ γεμίῃ τὴν καρδιά σας; (...) Ἐμπιστοσύνη, παιδιὰ. Πολλὴ σωστά. Νὰ μείνουν χαραγμένα βαθεῖα μέσα σας τὰ χρυσὰ λόγια, ποὺ ὁ Κύριός μας εἶπε: «Διδαχθεὶτε ἀπὸ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ: δὲν σπέρνουν, δὲν θερίζουν, κι' ὅμως ὁ Θεὸς τὰ τρέφει. Διδαχθεὶτε κι' ἀπὸ τὰ κρῖνα τοῦ ἀγροῦ, ποὺ δὲν γνέθουν, δὲν ὑφαίνουν, κι' ὅμως φοροῦν μιά φορεσιὰ πιὸ λαμπρὴ κι' ἀπὸ βασιλική. Ὅταν γιὰ τὴν συντήρησι τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν φροντίζῃ ὁ Θεός, πὼς θὰ λησμονήσῃ τοὺς ἀνθρώπους, ἔσας τ' ἀγαπημένα του παιδιὰ; Μὴ ἀφήσετε ποτέ, παιδιὰ, νὰ παραχθῇ καὶ ν' ἀνησυχῇ, δηλαδὴ νὰ γίνῃ ὀλιγόπιστη ἡ καρδιά σας. Μὴ λησμονῆτε πὼς σ' ὅλη σας τὴ ζωὴ ὁ Θεός θὰ φροντίζῃ γιὰ τὴν συντήρησί σας.